

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo

NOVICE FAKULTETE ZA GRADBENIŠTVO IN GEODEZIJO UNIVERZE V LJUBLJANI

NOVO VODSTVO UL FGG

Na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo pri Univerzi v Ljubljani je bilo letos volilno leto. S 1. oktobrom 2021 je vodenje fakultete za štiriletni mandat prevzela prof. dr. Violeta Bokan Bosiljkov, profesorica in raziskovalka s področja gradbeništva, ki je prva ženska na tem mestu v stoletni zgodovini naše fakultete. Na mesto predstojnice Oddelka za geodezijo je bila izvoljena izr. prof. dr. Anka Lisec, njen namestnik pa je doc. dr. Aleš Marjetič.

Vir: Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani

SPREMNA BESEDA K ODPRTJU RAZSTAVE OBNOVLJENIH GEODETSKIH INSTRUMENTOV NA FGG

Slika 1: Geodetski instrumenti na Oddelku za geodezijo so bila stalnica terenskih vaj (levo) in raziskovalnega dela (desno) (vir: arhiv UL FGG).

Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani kot naslednica Naravoslovno-tehniške fakultete, ustanovljene leta 1919, že več kot sto let iz roda v rod predaja in nadgrajuje spretnosti geodetskih merjenj. Za to poslanstvo je nujno potrebna geodetska merska oprema, katere jedro so geodetski instrumenti. Ker je fakulteta javna ustanova in njena sredstva niso neposredno podvržena tržnim pravilom, se dogaja, da stari instrumenti, ki so jih nadomestile novejša izvedbe, obležijo po policah arhivov v nedrjih stavbe na Jamovi cesti 2 v Ljubljani. V zadnjem stoletju se je tako nabralo kar nekaj instrumentov, ki so

s starostjo pridobivali na vrednosti – ne uporabni, temveč estetski in zgodovinski.

V vsaki generaciji učiteljev na naši ustanovi se najdejo posamezniki, katerih zanimanja segajo dlje in širše kot zgolj njihove pogodbeno predpisane obveznosti akademskega udejstvovanja. Včasih imajo taki posamezniki poleg tehniških znanj, ki jih poučujejo, tudi globoko izražen čut za lepo in za pomen narodove preteklosti. Takšen splet okoliščin je pred kratkim privedel do dogodka, ki ga kanim na kratko očrtati v pričujočih vrsticah.

Izr. Prof. Dušan Kogoj je skupaj z zvestim dolgoletnim laborantom mag. Janezom Goršičem iz prašnih arhivov fakultete izbrskal vse generacije starinskih geodetskih instrumentov, ki so jih in jih nekatere še dandanes uporabljamo v učnem procesu na fakulteti. Najstarejši najdeni instrumenti, ki so bili izdelani okrog leta 1850, so bili bržda stari že ob ustanovitvi fakultete, toda v ranih dneh naše univerze reči vendarle niso zastarele tako hitro kot danes. Od najstarejših mehanskih instrumentov, pri delu s katerimi je nemara zahtevalo več časa njihovo postavljanje kot samo merjenje, do skoraj modernih, s katerimi smo se še pred komaj nekaj leti s sošolci učili optičnega centriranja in odpravljanja pretega libele v dveh simetralnih legah.

Slika 2: Utrinki iz odprtja zbirke na UL FGG.

Profesor Kogoj in laborant Goršič sta torej iz arhiva odbrala primerke najlepših in najzanimivejših instrumentov: teodolitov, nivelirjev, tahimetrov, razdaljemerov, kipreglov (kaj za ... je že to?) in sekstantov. Instrumente je nato restavriral – torej očisti, razstavil, ponovno očistil, obnovil in nazaj sestavil – gospod Rudolf Vidic, upokojeni finomehanik iz Lesc na Gorenjskem, ki je cvet svojih let prebil zaposlen v Švici, kjer ga je starejši kolega v podjetju Kern uvedel v svet lepot starinskih geodetskih instrumentov.

Ob posluhu vodstva fakultete in zavedanju pomena obnovljenih starih instrumentov se je na hodnikih fakultete našel prostor za lične vitrine, v katerih bodo odslej nastanjeni obnovljeni in polepšani instrumenti.

Vendar to še ni vse. Žlahtna lastnost starejših profesorjev je, da k svojemu delu privabijo mlade kolege ter tako svoje znanje prenašajo proti večnosti. Pod mentorstvom prof. Kogoja je Dominik Mlakar, mag. inž. geod. geoinf., do potankosti opisal vse instrumente, njihove lastnosti, značilnosti in uporabnost. Sledila je izdelava tablic z opisi, ki bodo krasile instrumente pri njihovem zadnjem počitku, za kar je poskrbel asist. dr. Gašper Mrak. Hkrati so pod vodstvom doc. dr. Robija Klinca izdelali spletno stran, prek katere si je zbirko mogoče ogledati tudi z drugih koncev našega geoida.

V četrtek, 30. septembra, je na hodniku geodetskega nadstropja v stavbi fakultete potekal prisrčen dogodek z zakusko, na katerem so prof. Kogoj in kolegi ob prisotnosti zainteresirane javnosti (med drugim iz Tehniškega muzeja Slovenije) slovesno odprli stalno razstavo, ki bo v čast in ponos prihodnjim generacijam geodetov na naši šoli.

*Za Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani zapisal:
asist. dr. Klemen Kregar, e-naslov: klemen.kregar@fgg.uni-lj.si*

USPEŠNA 10. POLETNA ŠOLA EVROPSKE VESOLJSKE AGENCIJE

Med 20. in 24. septembrom je na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani potekala poletna šola oziroma intenzivni izobraževalni tečaj na temo **Opazovanje Zemlje in umetna inteligenca v gozdarstvu** (angl. *Earth Observation and Artificial Intelligence for Forestry*) Evropske vesoljske agencije (ESA).

Po lanski odpovedi so se organizatorji dogodka, to sta bila poleg *Evropske vesoljske agencije* še *Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Republike Slovenije* in *Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani*, odločili, da bo izvedba 10. poletne šole ESA s področja opazovanja Zemlje v hibridni obliki. Vsekakor je bil to velik izziv za organizatorje, veseli pa, da se je večina od 50 udeležencev, ki so prihajali iz 22 držav, poletne šole v Ljubljani udeležila v živo.

Vsebina predavanj in delavnic je vsako leto oblikovana za izbrano tematsko področje uporabe daljinskega zaznavanja. Ciljno občinstvo so mladi strokovnjaki, predvsem magistrski in doktorski študenti in študentke, podoktorski raziskovalci in raziskovalke ter mladi razvijalci in razvijalke v podjetjih, ki že imajo solidno znanje na področju daljinskega zaznavanja, (geo)informatike in/ali geoprostorske podatkovne analitike. Tema letošnje poletne šole je bila napredna obdelava optičnih in radarskih podatkov satelitov za opazovanje Zemlje, in sicer predvsem za aplikacije v gozdarstvu. Po besedah **Espna Voldna**, predstavnika Evropske vesoljske agencije in koordinatorja Oddelka za znanost, aplikacije in nove tehnologije na področju opazovanja Zemlje (angl. *Earth Observation Science, Applications and Future Technologies Department*), so se v Esi namenoma odločili za aplikacije v gozdarstvu, saj je Slovenija ena izmed evropskih držav z najdaljšo tradicijo systemskega gospodarjenja z gozdovi in izjemnimi raziskovalci na področju aplikacij daljinskega zaznavanja v gozdarstvu.

V okviru petdnevnega intenzivnega usposabljanja so se teoretična predavanja prepletala s praktičnim delom na področju naprednih obdelav satelitskih podatkov. Udeleženci so pridobili znanja za različna področja uporabe satelitskega daljinskega zaznavanja v gozdarstvu, kot so detekcija in spremljanje razsežnosti gozdnih požarov, vetrolomov in drugih elementarnih nesreč v gozdovih, ocenjevanje obsega škode zaradi gozdnih škodljivcev ali golosekov, časovno spremljanje lesne biomase in zdravja vegetacije ipd. Poleg izjemnih predavateljev iz Središča Evropske vesoljske agencije za opazovanje Zemlje ESRIN